

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A
 Domineca
 23 jniu
 5 juliu

Ese totu a opt'a di
Pretiuu pentru Austria
 pe jul. dec. . . . . 4 fl. —
Pentru Romania
 pe jul. — dec. unu galbenu.

Nr.
22.

Cancelari'a redactiunei
Strat'a lui Leopoldu Nr. 4.
 unde sunt a se adresa manuscriptele si banii
 de prenumeratiune.

Annu
IV.
1868.

DEFINITIUNI MORALE.

Adeverulu.

E sufletulu naturei, colorea dieitatiei,
 Rigorea evidentiei, esteticulu severu,
 Fiinti'a fericirii, zenitul probitatii;
 E unicu si straluce ca soarele pe ceru.

Minciun'a.

E fructulu intunecimii, desertulu nefiintiei,
 Veninulu calomniei, mascatulu sceleratu,
 Prapasti'a peirei, isvorulu suferintiei;
 E iasma criminala ca geniulu spurcatu.

Inocinti'a.

E meritulu naturei, nuanti'a prevedintiei,
 Figur'a Aurorei, aspectulu d'admiratu,
 Costumul castitatii, placerea consciintiei;
 E bela si vestala ca crinulu rouratu.

Culpabilitatea.

E suculu reutatii, abisulu desolarii,
 Rusinea desonoriei, stigmatu-umilitoriu;
 Recolt'a osendirii, rigorea remuscarii;
 E fapta de orore ca indemnulu coruptoriu.

Dreptatea.

E ordinea naturei, triumfulu veritatii,
 Nectariulu fericirii, frumosulu din edemu;
 Caminulu liniscirii, devis'a-umanitatii;
 E ficsa si divina ca spiritulu supremu.

Asuprirea.

E bas'a tiraniei, constructi'a rapirii,
 Insult'a dieitatiei, disordinea in totu,
 Volumulu devastarii, turmentulu omenirii;
 E morte sociala, ca legea de despotu.

Amorulu

E cererea naturei, surisulu fericirii,
 Tesaurulu unirii, principiulu de progresu,
 Copepti'a placerii, seninulu multumirii,
 E viu si necesariu ca focu 'n universu.

Rancorea.

E stratulu barbariei, beti'a resbunarii,
 Cabal'a calomniei, hidosulu incarnatu;
 Turbarea reutatii, pumnalulu masacrarii;
 E monstu formidabilu, ca tigru 'nversiunatu.

Unirea.

E anim'a naturei, demarsiulu reusîrii,
Sorgintea fericirii, preceptu invingatoriu ;
Virtutea sigurantiei, compasulu mantuirii ;
E sacra-omnipotentă ca Verbulu creatoriu.

Desbinarea.

E stâlpulu usurpării, umóreain-diferintiei,
Mormentulu prosperării, tiranulu tuturoru,
Presinti'a ruinării, dorerea suferintiei ;
E cauza mortala ca pactulu tradatoriu.

Sinceritatea.

E pacea consciintiei, omagiulu veritătii,
Sublimulu probitătii, amiculu socialu,
Imaginea candórei, expresi'a dreptătii ;
E pura, gaudiósa ca astrulu matinalu.

Ipocrisi'a.

E mum'a infamiei, structur'a imposturei.
Culcusiulu tiraniei, perfidulu cabalistu ;
Profesi'a tradării, deriderea naturei ;
E iasma scelerata ca sbiru velzevutistu.

Mora'a.

E fórtele naturei, sufragiulu consciintiei,
Arteri'a virtutii, sublimulu ornamentu ;
Energi'a sperantiei, frumosulu esistintiei ;
E bela, radiósa ca lun'a 'n firmamentu.

Viciulu.

E fétulu insielaciunei, dorerea umilirii,
Motivulu depravării, scandalulu blastematu ;
Originea orórei, convulsi'a caírrii ;
E bóla mortifera ca aerul ciumatu.

Armoni'a.

E osi'a naturei, problem'a-eternitatii,
Esinti'a-ilaritătii, concertulu paciferu,
Misterulu incantării, cadinti'a-umanitătii ;
E dulce, vitafera ca unda 'n ori-ce sferu.

Desarmoni'a.

E imnulu decadintiei, amarulu intristării,
Proiectulu imposturei, preludulu sangerosu,
Peirea liniscirei, succesulu apesării ;
E cóbe pré funesta ca simtiulu monstruosu.

Modesti'a.

E fic'a 'ntelepaciunii, incantulu frumusetii,
Profumulu preferintiei, desemnulu purpuriu,
Valórea cuviintiei ; cunun'a teneretiei ;
E lina, gratiósă ca ceriulu azurú.

Egoismulu.

E léganulu ororii, suflerulu calomniei,
Apostolu-asuprirei, profitulu tiraniei ;
Cangren'a emenrei, profitulu tiraniei ;
E monstru-abominabilu ca gadele-emovoru.

Virtutea.

E cugetulu naturei, efectulu armoniei,
Resortulu prosperării, portretulu d'adoratu,
Remediulu durerei, tulpin'a bucuriei ;
E divina imortala ca Celu crucificatu.

Vanitatea.

E chaosulu erorii, dedalulu abuzării,
Desfréulu arogantiei, stupidulu epifanu,
Selavagiu 'ntelepaciunii, agentulu impilării ;
E drama de peire ca stilulu de tiranu.

Caritatea.

E fapt'a consciintiei, simbolulu dieitătii,
Elit'a bunei-fapte, tributulu crestinescu,
Asilulu îndigintiei, fantan'a bunatătii ;
E dulce generósa ca balsamulu cerescu.

Avariti'a.

E tipu-atrocitătii, consórtete rapirei,
Escesulu violării, abususulu capitalu ;
Utragiulu dieitatiei si lepr'a omenirei ;
E patima-omucida u nu caldulu-infernalu.

Recunostinti'a.

E oper'a virtutii, contactulu infratírrii,
Buchetu-afectiunei, arbitrulu cordialu,
Substant'a detoriei, gravur'a suvenirii ;
E dulce in fapta, ca sacrulu idealu.

Ingratitudinea.

E vasulu infamiei, limbagiulu profanării,
Complicele orórei, impelitatulu spânu,
Doctrin'a nerusíneci, sistemulu blastemării ;
E scena de teróre ca ciniculu betranu.

Scinti'a.

E glori'a naturei, onórea omenirii,
Stindardulu mantuirii, erou-universalu,
Luceferu-esistintiei, museulu fericirii ;
E vie sublina ca actulu naturalu.

Ignoranti'a.

E válea ratecirei, unélt'a tiraniei,
Victim'a imposturei, brutalulu sinucidu,
Armat'a nedreptătii, sustínerea slaviei ;
E dupa sacriletie ca Cainu fratucidu :

Lucrarea.

E sörtea omenirei, odihn'a betranetiei,
Realulu prosperarii, regimu-onoriferu ;
Campi'a 'mbelsiugârii, decorulu tineretiei;
E dulce si divina ca man'a cea din Ceriu.

Lenevirea.

E sor'a barbariei, tamai'a impilârii,
Sementi'a seraciei, sinistrulu resultatu,
Torentulu suferintiei si rip'a depravârii ;
E crima neiertata ca cea de lesa-statu.

N. B. M.

DACULU CELU DIN URMA.

(Novela istorica.)

(Urmare si fine.)

Atunci a mersu regele si a intrebatu oracululu, acestu instrumentu misticu alu popiloru dacesci — si oraclulu a dîsu: mergi in cutare ruina Decebale, acolo e Delil'a cu firulu intrigeloru Romei si ucide daci.

Si a mersu regele prin ruine pe sub pamentu, si a aflatu complotulu ucigandu bravii daciloru. Membrii complotului au fostu popii Daciei, si in fruntea complotului, figurandu ca Delil'a ce para instrumentulu Romei — statea falnica, servitörea si lautariti'a lui Decebalu Zulmid'a, — cu corón'a regelui Decebalu pe capu, care elu a pus'o pe fruntea ta la serbatörea arderii. Popii erau cu coifuri afunde pe capu si infasiurati, nimenea nu'i putea cunósce; dar femeia se cunóscea — : ea nu putea fi alt'a, ca Delil'a, amores'a regelui.

Atunci am facütu unu pecatu in contra legiloru popesci, si durendu-me sufletulu de durerea regelui vediendu-lu cum se insiéla, si de suferinti'a ta — am deschisu calea la secret'a intriga. Astfeliu te-a aflatu pe tine Decebalu in ponoru unde fusi ascunsa si unde te tieneau via numai prin nevoi'a mea a te ucide; ca-ci voi'a mea e voi'a dieiloru si santa popiloru dacesci.

Eu fetu-meu de multu diacu aici in demnitatea ast' sacra si grea, inchisu sub pamentu, de candu sum persecuatu din Asiri'a cea mandra, pentru pecatulu câ te-am avutu pre tine. De atünci ascunsa de persecuarea asiriloru, fara nume, fara veste, cu numele cascigatu prin miruire, consacratu numai dieiloru am suferitu acést'a inmortentare de viu, pentru ca sê nu vatemu, sê nu frangu credinti'a si virtutea daciloru; — dar acum candu Daci'a lamentédia in ajunulu mortii, candu nu mai am multe dîle — oh câ-ci taber'a Romei e mare si puternica, si dacia perdu luptele — acum ti-spunu tôte, se-

cretele, câ mi-pare bine a-mi deschide sufletulu unei june sentîtöre pe care o adorediu. Pana acuma am vorbitu ca dieu si ca popa, acum vorbescu bétu de bucuri'a intalnirei ca omu si ca parintele teu celu dulce. — Ia fetu-meu, tu esti din sangele meu, eu sum de vitia asira, si tu esti fét'a mea.

Delil'a lesiná de plansu

— Oh parintele meu, tata dulce, — oh ce misielía!

— Pöte nu va resarísörele a dóua óra pe ceriu, si noi vomu fi sguduiti din cetatea cea mandra, din Sarmisegetus'a. De nu te voiu vedé mai multu, aduti aminte de tatalu teu draga!

Peste trei minute va veni regele dupa tine, astépta-lu cu dorulu animii tale, si-lu inbratio-siédia, elu va fi scutulu teu — dîse betranulu, apói se cufundà repede intr'o urna ce i se deschidea sub pitióre si disparu.

— Oh parintele meu, oh tata dulce! — strigá Delil'a cu o durere sfasiatöre, si cu lacremile suprindiatörei bucurii — — insedaru, betranulu disparu si nu mai renturnà.

* * *

A patrale atacu lu-perdura Dacii, lupt'a cea otaritöre inse e indereptu. Decebalu a coadunatu cetatea cu micu cu mare la palatulu Sarmisegetusei, si a ordonatu cetatea se steie gata totu sufletulu de mersu, — si candu aru fi sguduiti din Sarmisegetus'a tóta mam'a sê-si ie copilulu de mana si sê se traga spre cetatea Ulpianulu intre muri, ér' pre cei necapaci de drumu sê-i ucida de vii.

Apoi a chiamatu Decebalu popii la sine si le-a spusu — despre ce n'a sciutu unu dacu pre lume — asié numai in siópta, câ elu a aflatu intrig'a Romei prin care a venitu Dacii la periclu in deplin'a sa crancenía.

— Nodulu intrigei e in mana de femeie in man'a Delilei, dîse elu. Coadunati-ve pe nóptea viitöre in misteriiile daciloru a judecá mörtea ei. Am promisiunea betranului Cheir'a, câ pe nópte la judecata va stá naintea popiloru in misterii cu Delil'a prinsa. — P'atunci me voiu ivi si eu sê-mi gustu sangeós'a mea isbenda.

— Asié vreu dieii si legile daciloru! strigara popii toti cu bucuri'a spurcatului resultatu.

VIII.

Pe sér'a viitöre indata dupa ce intunecà se ivi Decebalu in misterii cu Delil'a de mana. Delil'a erá trista si palida ca o umbra dintr'alta lume, Decabalu erá resolutu, mai tare ca pana acum.

Si a amblatu pe rendu din cela in cela, de la pétra la pétra, de la statua la statua, — si de la tóte si-a luatú sanetate buna, pe tóte le-a sarutatu si la tóte a versatu câte unu suspinu.

Si a deschisu sicriile cele scumpe, si si-a cautatu corónele, si auriile, si sceptrulu seu. Si si-a pusu coron'a pe capu, sceptrulu in mana, si s'a inbaeratu cu brane intraurite, si si-a legatu arme pretióse gata de serbatóre, ca mirés'a naintea mortii hainele de nunta — si tóte le-a sarutatu pe rendu.

Apoi a cautatu cosciugurile regiloru, ce s'au mutatu din lumea umbreloru, si hainele si armele loru, langa tóte a suspinatu si pe tóte le-a sarutatu.

Apoi a condusu pe Delil'a de mana, si i-a aretatu tesaurari'a regatului dacescu, tesauraria démna de o poveste, — si i-a aretatu coróne si diademe si juvele scumpe de a regineloru Daciei, si a dîsu catra ea sê-si ie juvele sê se gate mandra — mintenu va veni Cheir'a celu betranu si va binecuventá simpati'a sufleteloru loru.

Delil'a nu si-a luatú nimicu — a dîsu cá gelesce candu curge batai'a si cadu voinicii, — apoi stringandu cu manutiele ei braulu regelui intrebà: óre tu Decebale renturná-vei éra?

Decebalu a tacutu. — Si-a prevediutu elu sórtea.

— Trebuie-ti diadema de auru, brau de margaritare, cercei cu petrii scumpe, — ce-ti trebuie sufletulu meu Delila?

— Nu-i trebuie nimica, — ea gelesce.

Nu-i gelí multu! cugetá Decebalu.

Apoi regele prinse pe Delil'a de mana si o conduse intr'o cela. Peste unu tempu sosí pop'a Cheir'a la ei. Regele si Delil'a salutandu-lu si plecara capetele, si betranulu estingendu-si manele preste ei i binecuventá si-i sarutá pe ambii.

— Atunci regele se adresà:

— Betranulu si amicul meu! Tu scii secretele mele si voi'a mea. Ie-ti cara cu cai aprigi si pe Delil'a o tramite inca in nóptea ast'a între murii Ulpianului; apoi espórtá tesaurari'a Daciei, acolo — scfi tu . . . Pune-o mandru, si in ordine; déca voru aflá taberile Romei sê nu dîca ca au fostu seracu regele si tronulu Daciei. — Dupa esportarea tesaurariei trage la mine in cetatea Ulpianului, si cauta pe Delil'a. Déca vei ajunge in locu mai cu linisce unde nu se batu cu arme, adio!

— Tóte le voiú implini rege — nópte buna! dîsa pop'a si se departá.

Intr'aceste sosí mediulu noptii. — In mediulu noptii tienu popii judecata de mórte.

Si se ivirà toti in vestminte albe unulu dupa altulu, si cuprinsera locu in jurulu mesei, si asteptau pe tatalu popiloru, pe betranulu Cheir'a, si pe regele precum a fostu dîsu.

Atunci se iví regele d'între cosciugurile regiloru, sumetiu si negru pe frunte ca dieulu resbunârii.

Si pasí nainte, si s'apropie de més'a popiloru si ocupà in frunte locul betranului Cheir'a, — Eu voiú presiedé astadi la mórtea Delilei, dîse regele — si unulu dintre popi aduse cartea profetiriloru si o puse pe mésa.

Decebalu începù.

— Popii Daciei, unsii dieiloru! Ce dîce pasulu profetiriloru pentru ucigatori?

— Mórte! respunsera popii toti.

— Spuneti pedéps'a pentru celu ce vatemá regele Daciei.

— Mórte!

— Spuneti pedeps'a celui ce incurca intrig'a pe pamentulu Daciei in contra regelui!

— Mórte! asié voiescu dieii daciloru.

— Asié voiescu dieii daciloru — repetá Decebalu cu o vóce grea ca unu echo sinistru, — si sculandu-se de la mésa, strigà una si se iví o céta de barbati toti inbracati rosii ca sangele.

— Voi v'ati facutu judecat'a misiei, — hah luati resbunarea lui Decebalu crancena ca resbunatoriulu ei — urlá Decebalu ca unu tigrú, si calâii lui pasíra catra popi cu topóre redicate.

— Voi ati ucisu bravii Daciei, voi ati ascunsu pe Delil'a, voi ati sfasíatu anim'a regelui, voi v'ati facutu judecat'a — dîse, si atunci facú semnu cu man'a si intr'unu minutu toti popii fura legati aspru, apoi trasi unulu dupa altulu, si in celalaltu minutu capetele loru tremurau infiorátóre cu limbele scóse despoiate de trunchiuri prin topórele calâiloru

Atunci se ivirà doi calâi, aducandu între sine o femeie nalta si frumósa ca o statua. Acést'a érá Zulmid'a.

— Ai ordonatu rege se me gatu mandra si frumósa — astadi mi-va fí nunt'a.

— Astadi ti-va fí nunt'a harpía! strigà regele si facú semnu cu man'a la calâi.

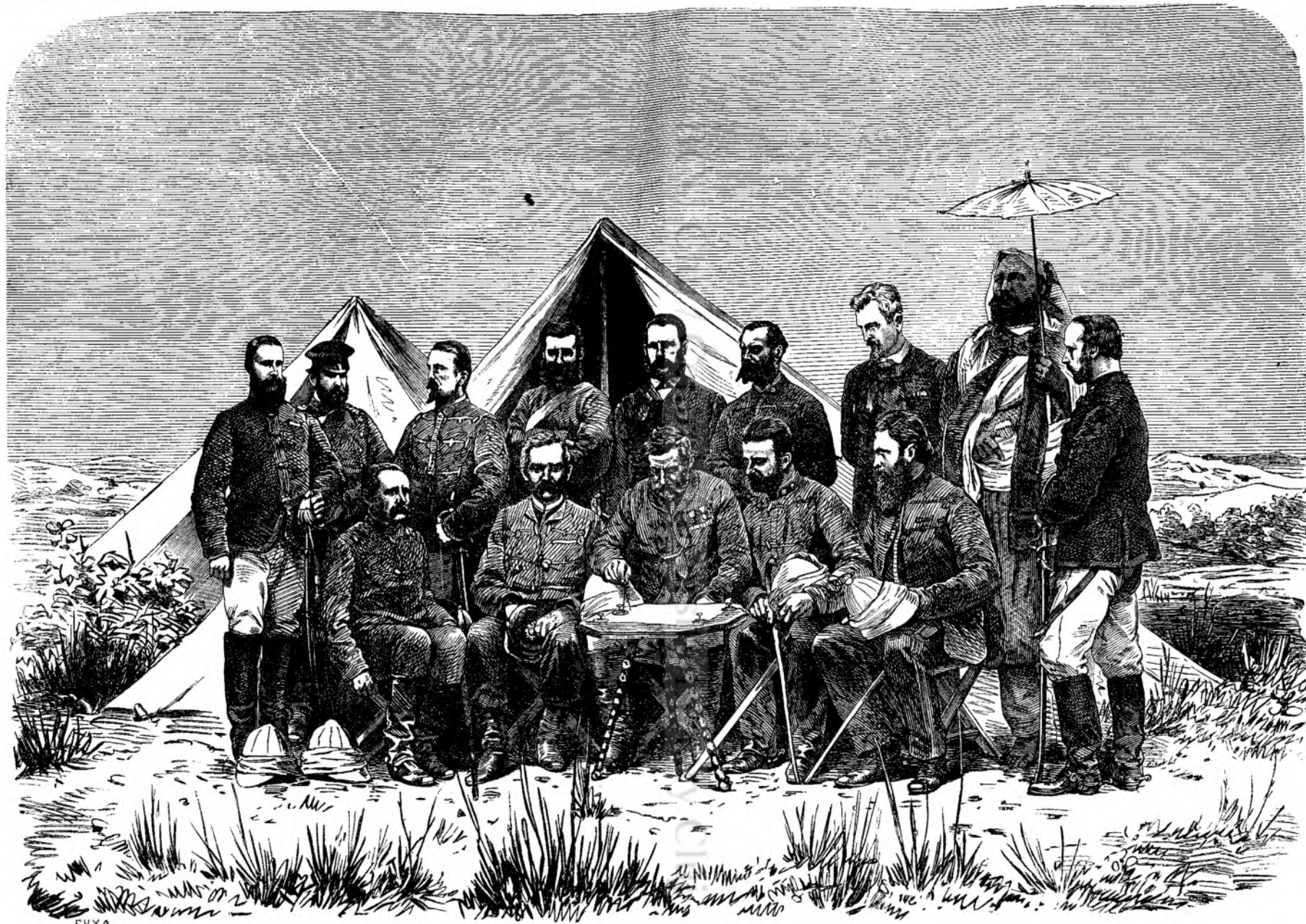
Crescetulu Zulmidei se crepà in dóue sub toporulu unui gâde.

— Asié vreu dieii, voi v'ati facutu judecata.

IX.

Unde-é puterea, unde-c marirca si dulcea ta sperantia falnica Dacia?!

Unde-su taberile tale crancene Decebale, unde-su flacaii tei setosi de dorulu marirei, unde-su resboincii tei si armele tale, unde-c popo-

E.H.X.A.

SIR ROBERT NAPIER COMANDANTELE TRUPELORU ANGLESE DIN ABISINI'A SI STATULU MAIORU.
Capit. Hozier. Maiorulu Dillon. Gen. Napier. Maiorulu Thesigor. Maiorulu Grant. Cap. Speedy.

rulu teu dedatu in triumfe, si cetatea ta cea mandra, fal'a corónei si tari'a sceptrului teu?

Angerulu mortii a suflatu preste Daci'a, si a vestedítu flórea Daciei . . . .

Pe campiile ei, resboinici doboriti in lupta, armasari falnici, coifuri respite, arme aruncate si bravii struncinati.

Érb'a inchiegata in sange, riuurile rosii de sange, si fruntarele ceriului Daciei rosii de vaporarea sangelui.

Pustietatea domnesce in Sarmisegetus'a si cenusi'a arsuriloru, voinicii s'au retrasu mai afundu in tíera, si mamele daciloru isgonite din vetrile strabune prin nopti fara povatia, prin codri fara padia ratecescu secrete cu pruncii de bratii. Oh unde-e marirea ta Dacia?!

Cátu-e Daci'a din dunga in dunga pustietate muta ca mórtea. Totu sufletulu de dacu cu cea din urma sperantia a trasu in murii Ulpianului sub bratiile si mangaerea bravului Decebalu.

Daci'a si-a perdutu speranti'a de invingeri, dar nu dorulu a murí in batalía si Decebalu regele celu crancenu strigá prin tabera: mai traiesce inca Daci'a.

Ulpianulu geme si fierbe de tumultulu poporului, — poporu fara destula munitía si sperantia de invingeri.

Diu'a si nóptea fierbe cetatea ca sinulu unui vulcanu aprópe de erumpere, si sgomotulu loru s'aude departe prin nópte lina.

Barbatii renoiescu murii cu mii de bratie, betranii sépa canale, si ascundu decoratiunile femeiloru si pruncii loru in léganu; de va cadé Daci'a, sê nu cada averea dacului in mana de romanu; de voru cadé bravii, sê nu cada pruncii loru ucisi prin sabia romana, — mai bine de fóme, prin crepaturi, in sinulu pamentului stramosiescu.

Pe ziduri vigilaú ostasii diu'a si nóptea, si zidurile Ulpianului erau tari ca muntii, si voinicii daciloru erau tari ca zidulu.

Redicatu-s'au vetre pentru fauri, si faurii noptile de alungulu faureau arme grele. Si au inbaeratu portíle cetatii cu cercuri de feru, si le-au pantatu cu lespedi puternice crancenu ca portile iadului. Si in l'ontrulu portiloru au sapatu alvíe afunde si largi si au condusu prin canale in alvii Somesiulu celu betranu; — romaniloru le trebuia a darimá zidulu pana in pamentu sub puterea bratielor dacesci — altcum intrarea e cu neputintia.

Preste alvii au claditu punte crancena umblatóre; la intemplarea candu ar precumpeni virtutea si bravur'a daciloru preste taber'a Ro-

mei — sê erumpa voinicii pe porti ca leii scapati din cursa — si sê nimicésca sufletu de omu ce scie redicá arm'a de la pamentu, si pórtá sabi'a romana.

Curgeau inca preparatiunile maretie candu sosira taberile Romei sub cetatea Ulpianului, sub murii cei crancenii, in povorati cu putere de arme, cu bratie de voinici.

Si s'a ivitu ca norii ce intuneca lumea, — veterani cu mustetie lungi si cu sange rece, si juni cu arme si cu haine mandre, inbaierate inca de maicele loru de acasa. — Erau unii tineri si frumosi ca paunii, sê pareau ca mai vedi sarutarea cea din urma pe fruntea loru, sarutarea dragutii ce a remasu plangandu in piatiulu Romei.

De sér'a pana demaneti'a a taberatu castr'a romana sub murii Ulpianului; — demaneti'a candu s'au reversatu diorile s'a versatu in plóia sagetíle pe muri ca o gróza inspaimantatóre.

Urcatu-s'au dacii pe muri ca vulturii, sagetíle cadeau ca ploi'a, cadeau voinicii ca frundi'a de tempestare, si resipeau ca tresnetulu. Berbecii loveau paretii sub comande ostasiesci si tari, si petrile cadeau ca fulgerile de pe muri pe scuturile berbeciloru ce bateau in zidu.

Pe muri in josu curgea sangele pe petrii, si sburau sagetíle, aprinse in sfóre de rasína, cu códe de flacari pe taber'a Romei.

Trei díle a tienutu versarea de sange, — a treia díle a incetatu sangele si sagetíle — pe muri erau rari voinicii, s'au raritu ca stelele spre diori, — si romanii bateau fara succesu in speranti'a potopului Daciei murii cei cumpliti.

Oh ce incaierare crancena, ce lupta a fostu acea candu s'a luptatu daculu in ultim'a sperantia cu Decebalu in frunte. — De departe audiau romanii sberárele crancenului Decebalu dirigandu lupt'a de pe muri. Elu se ivea in turnuri, singuru cu diece bratie, — elu se ivea pe muri ca unu semidieu — si atunci s'audiau ca tunetulu urarile daciloru; si déca nu s'audiá, sciau romanii candu ambla regele pe muri, atunci cadeau romanii potopu — potopu.

Trei díle a tienutu lupt'a, trei díle au cadutu dacii ca érb'a; dar portile si murii erau intregi ca iadulu.

Atunci apoi a treia díle spre séra a urmatu cea mai sangerósa scena, cea mai crancena proba.

Dacii despoiati de cea mai din urma sperantia si lipsiti de munitiune, cu animi desperate, cu suflete de focu, deschisera portile de catra apusu, si punendu puntile preste canalu se rapedíra pe porti in taber'a Romei.

Ací a fostu celu mai crancenu macelu pe lume. Dóue tabere, un'a mare si puternica, cealalta tare si voinica s'au contopitu, s'au incaieratu la lupta, cu setea resbunârii si cu dorulu invingerii. Pe un'a o insufletia speranti'a si credinti'a gloriei, pe alta desperarea, cele mai tari dóue extremitati pe lume. Bratiu de bratiu, arma cu arma — curgea lupt'a — si curgea sangele ca riulu de munte.

Atunci intunereculu noptii acoperi taberile si Decebalu se ivi in fruntea daciloru.

Nainte! striga elu — si se versara dacii ca leii pe preda. Totu insulu avea diece bratie si diece suflete, si Decebalu singuru avea in sinulu lui trei tabere mari: virtutea inascuta, dorerea sperantiei doborite, si presentiulu de mortea Daciei; apoi mai avea elu inca unu cugetu, inca unu sentiu ce duplica puterile lui, oh Delila, Delila! . . . .

Câte-va minute trecura, si romanii fura respinsi de venjosele bratie si turb'a resboiniciloru Daciei. In daci se tredí de nou speranti'a invingerii si visulu marirei.

— Nainte bravii daciloru! striga Decebalu, si se urnira dacii ca valulu unui povoiu. — Decebalu asié ca unu gandu neveditu disparu din taber'a dacesca.

Sciti unde a mersu? S'a repeditu pintrea daci, si s'a urcatu intr'unulu din turnurile muriloru — — numai atata a avutu acolo de lucru, se-si mai stringa odata amant'a la anima la sufletu, — se-i dica unu adio, apoi se murga la morte.

Peste cinci minute a rentorsu repede ca fulgerulu, dar ah, n'a aflatu mai multu taber'a Daciei unde o a lasatu. Ea fu respinsa pe porta indereptu, respinsa preste punti intre muri afundu. Si repediunea romaniloru atatu fu de furiosa, incatu culegerea puntiloru nainte loru fu cu neputintia.

— Nainte voinici! se audí urlandu Decebalu aparendu falnicu, si taindu furiosu ca unu tigru prin cet'a s'a nainte — — calare pe unu armasariu albu.

— Unu sufletu si o vietia daci, nainte! — si pe langa elu cadeau romanii ca trestia de ventu. O mana de daci in jurulu lui taieu inca cu ultimele puteri.

Si atunci se ivi din falangele Romei Traianu ca unu semidieu mandru, cu o fatia nalta si cu o privire nobila intingandu-si drept'a catra Decebalu.

— Hah nainte flacaii Daciei, mai traesce inca Daci'a! — mai striga Decebalu, si atunci

indereptulu lui s'audí o voce desperata: numai o mana de omeni mai suntemu rege.

— Aprindeti cetatea si turnurile, se pera taber'a Romei cu Daci'a si cetatile ei, — nainte pana mai este unu dacu!

Peste câte-va minute se vediu o flacara naltindu-se catra ceriu, apoi alta si era alta — si peste câte-va minute tota cetatea fu in flacara si resboinicii se luptau cu orecari colori demonice palide de flacar'a noptii.

— In lupta se mora totu sufletulu de dacu — nainte! striga Decebalu, — si atunci nainte lui ca unu fuioru giganticu se aprinse unu turnu pe muri; — si din flacar'a cea rosia negria — se puteau oserva dóue icone langa olalta, un'a alba si nalta cu manele radicate spre ceriu, in flacara ca unu serafu ce se redica in ceriuri cu aripele estinse — — — unu minutu se vediu asié privindu in josu la Decebalu — apoi se respisi in potopulu flacarii.

Acést'a a fostu Delil'a, si langa ea Cheir'a celu betranu,

— Ah perit'ai tiéra scumpa, fine Daciei! respica Decebalu — si palosiulu celu ce picura de sange si l'a strapunsu in sinu, la anima unde-i mai bine, — apoi cadiu ca o statua de fulgeru.

Lesnarea cea din urma i : eu fui celu dintaiu, si celu din urma dacu.

* * *

Perit'a Daci'a, peritu-a celu mai bravu poporu pe lume — si tier'a lui cea mandra si in floritoare din dunga in dunga s'a facutu jelnicu cemetieru.

Atunci a totu puterniculu Dumnedieu a luatu in mana cartea cea mare, istoria facerii, si a inceputu pagina noua in ea, — si acolo a inscrisu poporulu celu nou a Daciei, coloni'a Romei. Si in cartea aceea de o parte, unde se scria pedeps'a, a scrisu elu cu man'a sa:

„Optu spre diece secli si diumetate,“ — si a subtrasu cu negru.

Si nepotii Romei, coloni'a cea noua privindu la ceriuri striga adese: de unde domne acésta anatema, de unde atata suferintia?!

Ah, ei nu-si aduceau aminte ca au fostu odata unu poporu pe lume tare si voinicu, — si acestu poporu de bratie romane, de stramosii lui a fostu ucisu de pe fati'a pamentului; si au uitatu ca pedeps'a lui Dumnedieu se stre-cora din secli in secli peste mii de vitie.

V. R. Buticescu.

ROMANELE

si

Economia de casa.

Cea mai frumoasa devisa a romanilor poate fi adi: „*Se lucrâmu pentru propasire!*“

Toti, pe câi deosebite, avem detorintiele noastre ca sê ajutâmu poporul la propasire.

O parte a detorintielor cade si pe secsulu femeinu, pe femeiele romane; si ele au chiamarea de a le implini ca se avem viitoriu stralucitu!

Femeiele si anume mamele au chiamarea de a dá fetelor o crescere morala, si de cultura, si a le face economie bune de casa. — In acestu modu si femeiele contribuiescu la bunastarea spirituala, si materiala a poporului nostru.

De astadata mi-restringu tem'a la economia de casa. — Presupunu câ barbatulu celu bunu si diliginte a adusu in casa tôte cele de trebuintia pentru traiulu vietii, si li-a predatu sotfei spre dispositiune, ca se nutrêasca famili'a in modu cuvintiosu.

E intrebarea acuma, câ ore in tôte casele romane — unde se afla cele trebuintiose pentru traiulu familiei — scie muierea economia de casa? adeca obiectele de mancare a le tiené in stare buna si sanetosa si pe urma a face din ele mancari cu gusu si nutritore??

Eu voiu si raspunde, câ ba! Adeseori aflamu intre poporu, familie romane cu stare buna, — stare naturala de 2000, 5000, 10.000, 40.000 si in cas'a lor s'ar aflá tôte cele de lipsa pentru traiu, inse obiectele sunt reu pastrate, si mancarile reu ferte! Ce vomu dice atunci despre cas'a celor de totu seraci? Mancarea lor nu o poti bagá in gura!

Cu ocazioni diferite am avutu si esperintia despre aceste, si m'am superatu vediendu, câ câtu sunt de parte in dereptu femeiele romane din poporu, de a le altoru popore! si e tristu, câ si in acea casa, unde famili'a are in abundantia cele delipsa, nu se scie folosí, nu are placere de lucrurile cele castigate cu multa truda si sudore; si membrii familiei sunt preste totu galfedi pentru câ mancâriile nu li dau nutrementu poterosu. — Seraculu poporu!

Si cine e vin'a? Femei'a din casa, pentru câ nu scie economia casei! ea nu scie, pentru câ nu a avutu de la cine sê invetie, — cu cartea de coptu nu se póte instrua pe sine pentru câ nu scie cetí, si de ar sci, acele raru se afla si sunt lucrate intr'o sistema grea, numai pentru acele, cari altcum inca sciu ferbe si cöce bine.

Dar' pe acést'a carare ori cum trebuie sê ajutâmu poporul, si respective pe femeiele din

poporu! — Ací e unu terenu frumosu, ca femeiele romane si culte sê implinésca atari detorintie catra poporu, si de osebi acum sê se ingrigésca de tener'a femeia, ca sê o desvelésca, sê o invetie economi'a de casa, si a ferbe.

Mi-indreptezu dar rogarea catra on. dame, cari se tienu culte, economie bune, si romane adeverate, ca sê se ingrigésca pentru crescerea fetelor tenere in economi'a de casa.

Totu-deudata sê-mi fia iertatu a-mi dá si insumi parerea, si încátu nu ar fi buna, aveti bunetate a ve dechiará, si a indereptá.

Eu aflu de lipsa o cartecica poporala de 3—5 cöle si latîta la fete in tôte scölele, si latîta in poporu. — Acea carticica trebuie sê ai-ba dóce pâti.

In partea prima s'ar desbata, cum trebuie tienute lucrurile din cari se facu mancâriile in stare buna si sanetosa? *In partea a dóu'a* s'ar invetiá, cum trebuie sê se férba din lucrurile de mancare ce se afla mai in tôte casele poporale, si anume sê se arete câtu mai practice, cum se ferbe din tôte plasele de mancâri câte de 3—5 feliuri etc.

Sê-mi fia iertatu a desfasiurá mai de apröpe ce obiecte sunt de a se primí in partea prima, si cam in ce modu a se desbata, si anume:

1-*iu Fain'a*. E unu obiectu de frunte in casa. Deci ar trebui a invetiá cum trebuie tienuta ca sê nu mucediésca, sê nu se aprinda in sine, sê nu capete vermi; déca cumva sê strica, in ce modu sê póte éra direge? etc. — Fain'a e mai de lipsa pentru pane; deci ar trebui a invetiá cum se face pana buna si nutritore, pentru câ e pecatu a nu sci face pane buna pentru traiulu de tôte dílele, a nu te puté folosí de aceea ce ti-a datu Ddieu! si ar trebui a se spune tóta procedur'a in modu usioru, — pana sê scöte pana gat'a din cuptoriu, etc.

2-*a Unsórea, slain'a*, (clis'a, lardu) si *carnurile* sunt alte obiecte de frunte pentru traiulu vietii. O familia, carea e in stare sê-si taie unu porcu séu mai multi, si are obiectele acele pentru casa, trebuie se scia cum trebuie topita unsórea ca se nu capete amirosu strainu, cum tienuta, ca sê nu rancediésca, si déca se strica, cum se mai póte direge. Asemene cu slain'a.

Asiu spune cum sê facu carnatii, maiesii, sangeretii, cum se taia si afuma sioncurile (si-oldurile.)

3-*a Laptele*, unde este vaca si sunt prunci in casa, e pecatu a nu sci renduiél'a laptelui. Cum trebuie fertu, — a face lapte acru si brenza etc.

Asié mai multe obiecte de mancare din casa,

ca sê póta face mancari bune nutritóre, si se mance cu gustu trud'a vietii sale.

O astfelu de carticica sê se tiparésca in mii de esemplare câte cu 20—30 cr. esemplariulu, si prin protopopi preoti si diregatori sê se laticésca in tóte scólele si in comunitáti.

Apoi fetele si femeiele sê se adune câte 3—5 candu la un'a, candu la alta, si se cerce a ferbe si cóce dupa carticica pana invétia pe rendu mai multe mancari, — si pe urma se invetie si pe altele din satu. La acést'a mai multu potu contribuí acele femei, cari acum sciu ferbe bine.

Acést'a ar fi de lipsa sê se faca pentru progresulu poporului, pentru respectulu femeiloru romane, — dóra si pentru aceea câ acést'a carticica mai curendu póte fi acea carte, ce fetele ar cetí-o si déca iesu din cursulu loru de scóla, si nu ar seuitá tóte.

Câ-ci pana ce in moda si lucsu si femeile din poporu a facutu progresu incátu in tóta diu'a se aude proverbiulu: „*Cu marama de matasa, acopere malaiutu pe mésa*“, e rusíne ca se nu se pricepa la economi'a de casa.

At. M. Marienescu

O SÉRA.*)

Intr'o séra recorósa,
Dup'o dulce dí de maiu;
Candu lunit'a luminósa
Resariá de peste plaiu,
Si cu bland'a sa lumina,
Scapatá din noru in noru,
Me primblam in o gradina,
Intre flori cu dulce-odora.

In pregiuru-mi floricele
Cu colori se desmierdan, —
Trandafiri si viorele
Mí buchete resfatiau;
Ér in drépt'a-mi o fetitia,
Flóre gingasie 'ntre flori,
Toemai buna de lelitia,
Ca de dorulu ei sê mori.

Fati'a ei incantátóre
Gingasielu me desmierdá,
Ér privirea-i rapitóre
Multu suavu me imbetá
Ca o nimfa tenerutia,
Ca unu angeru gratiosu,
Erá dalba si micutia,
Cum e crinulu mai frumosu!

Si guriti'a-i inocinte
Raurata cu nectaru
Mi-aprindea amoru ferbinte,
Si uitam totu ce-e amaru.

*) Tramisa de societatea de leptura a junimii din Beinsiu.
Red.

Si pe dulcea ei dîmbire,
Imbetatu de desfetári,
Transportatu in fericire
Eu puncam la sarutári.

Moise Toma.

Teatru nationalu.

Sabiu in 30 juniu 1868. — Romani'a libera se bucura astadi de doi artisti pre scenele sale, fia care escelentu in talentulu seu, si fia care inaltu in calitátile ce potu sê ilustre pre nesce actori din seclulu presentu. Milo si Pascali sunt doi artisti romani, redicatu fia care la o culme óre-care de renume, inse fia-care de osebitu in geniulu seu.

Pre candu Dlu Milo esceléza in vodevilulu nationalu, Dlu Pascali se silesce a desvoltá geniulu dramaticu romanu la o culme européna.

E unu adeveru cunoscutu, câ precátu póte sê fia de mare cet'a poetiloru dramatici, pre atátu este de micu numerulu adeveratiloru artisti de scena. Atâtea calitáti, atát'a spiritu si atát'a anima se receru intru unu actoru bunu, in câtu cugetandu-le pre tóte nu ne vomu mirá déca in Franci'a de astadi intalnimu numai pre unulu séu doi si in Germani'a póte pre neci unulu care sê merite numele de unu adevratu artistu. Ei sunt rari precum sunt si geniele de rari. Sunt multi si multe astadi, cari câtu ce au studiatu notele musicei intru unu conservatoriu óre-care, fara neci o sífela si-adaugu epitetulu de „artistu“, „artista“, si te ametiescu cu fantasii nemtiesci cu sonete calciate. Alta e artistulu de pre scena, ce ti-vorbesce de odata cu spiritulu cu anim'a si cu gestulu, in elu se receru nesce calitáti mai multu inascute de câtu invetiate.

Fara de a me lasá in recensiuena deosebiteloru piese reprezentate de societatea dramatica pre scen'a din Sabiu, amintescu singuru despre acele ce ne facura ca sê admirámu si se stimámu in Dlu Pascali pre unu artistu europénu. Dinsulu sciú se puna in admirare pre publiculu nostru dedatu cu teatrele deosebiteloru popóre europene si sê-lu faca a reconósce in dinsulu unu talentu de osebitu. Pre scena aflamu in Dlu Pascali atát'a potere dramatica, unu aeru atátu de naturalu lipsitu de orice afectiune silita si falsa care mai multu disgusta publiculu si schimosesce natur'a.

Deosebitu escelá Domnulu Pascali in pies'a „Este nebuna“ unde jocá pre nebunulu Sir Harley cu tóte nuantiele unei naturi conturbate, asemenea in „Stengariulu din Parisu“ si in „Voinicosu si Fricosu“ reprezentate cu atát'a anima si desteritate.

Domineca in 27 a l. se dede unu tablou din dram'a „Dupa batali'a de la Calugareni“ de D. Bolintineanu. Acést'a fú singur'a piesa romana ce o puturamu vedé pre scen'a nóstra. Dlu Bolintineanu a scrisu mai multe drame istorice, dara forte pucine séu mai nice un'a nu s'a jocatú pre scen'a din Bucuresci. Nu scimu, sê o ascriemu acésta gustulu bucuressianu dedatu si formatu mai multu pentru comediele de salonu francesu, séu sê o ascriemu insusi drameloru nóstre nationale si poetiloru actuali. Bolintineanu mai alesu in dram'a acést'a patimesce de nesce defecte atátu in situatiuni, câtu chiaru si in inchiegarea totului. Mai tote actele dramei forméza unu totu mai multu séu mai puțin rotundiatu, si unitatea dramatica se pierde prin ele. Astfelu vedemu din dram'a acésta de 3 acte, re-

presentatu de societatea dramatica, singuru numai acutulu alu doile ca unu tablou, candu Mihaiu tradatu de boieri cauta sê se retraga numai decâtu dupa stralucit'a lui invingere.

Ori cum ar fi de doritu, ca scen'a romana sê se ocupe mai in adinsu cu dramele nôstre natiunale, câ-ci pana candu ele voru remanê numai cetite, neci nu vomu potê avê poeti buni dramatici.

Dlu Pascali jocâ rolulu lui Mihaiu cu o desteritate si eleganta de admiratu intre cele mai vie aplause, preste totu, artistulu unesce in sine unu fondu de adeverate insusiri dramatice, cu cari face onóre numelui romanu.

De sêra va fi ceea din urma representatiune, se va jocâ pies'a „Sermanulu Jacu“ si „Poetulu romanticu“ in folosulu seraciloru din Sabîiu, — si de aice societatea va plecâ la Lugosiu.

Eri sêr'a romanii din Sabîiu au datu unu banchetu in onórea societâtii dramatice la otelulu „Imperatulu Romanu.“

Nicolau Densusianu

Napier si statulu maioru din espeditiunea abisinica.

(Cu ilustratiune pe pag. 257.)

Aducandu inca in dôue renduri câte o ilustratiune din Abisini'a, cu ast'a ocaziune presentâmu o ilustratiune, carea representa pe Napier si statulu maioru, pregatindu planulu pentru bombardarea si ocuparea fortaretiei Magdala.

BC E NOU? Central U

** (Dlu B. P. Hajdeu), celebrulu nostru istoricu, carele prin scrierile sale erudite si-a castigatu de multu stim'a si admiratiunea tuturor romaniloru, de câte-va dîle petrece in giurulu nostru, dimpreuna cu stimabil'a-i si gratîos'a-i socia. Dlu Hajdeu se numera intre acei putîni literati ai nostri, cari afara de talentulu si ingeniulu lor, desvôlta si o diligintia neobosita. Caletori'a acêst'a a intreprins'o pentru a cercetâ in bibliotecile straine monuminte relative la istori'a romaniloru. In bibliotecile de prin manastirile serbesci, dlu Hajdeu, a petrecutu o septemana, si a descoperitu multe manuscripte vechi si interesante, — ér acuma scrutéza in bibliotecile din Pest'a. Romanii d'aice au primitu pre óspele placutu cu cea mai cordiala afabilitate, — éra junimea nôstra de la universitate l'a bineventatu prin o deputatiune. In dîlele venitóre dlu Hajdeu va continuá caletori'a sa catra Franci'a si Angli'a, cercetandu pe drumu tóte bibliotecile mai renumite.

** (In numerulu venitoriu) vomu publicâ portretulu si biografi'a dlui Georgiu Sionu, dimpreuna cu o poesia a dsale. Totu in acelu numeru vomu incepe „Domniti'a Rosanda“, drama originala de dlu B. P. Hajdeu, care inca nu s'a publicatu nicairi. Suntemu convinsi, câ stim. nôstre cetitóre voru ceti-o totu cu aceea-si placere, cu care o primiramu si noi de la dlu autoru.

** Dlu A. Papiu Ilarianu), pré meritatul nostru istoricu, in dîlele urmatóre va sosi in midiloculu nostru, trecandu p'aice in caletori'a sa in strainetate.

** (De la Bucuresci) ni se scrîe, câ junimea de acolo a si inceputu a face pregatiri pentru primirea membriloru societâtii academice, si se speréza câ acê-

stá solenitate natiunala va fi inca si mai splendida decâtu in anulu trecut.

** („Vasárnapi Ujság“) in numerulu seu celu de pe urma publica o ilustratiune, ce represinta pre doi panduri cari duc la inchisóre doi talhari. N'avemu nimica in contra gustului dlui redactoru, care afla cu cale a publicâ „din viéti'a poporului“ asemene scene; deci numai pentru aceea amintiramu ilustratiunea acêst'a, câ-ci unulu din talhari e romanu. Marturisimu, câ noi nu pricipemu ce scopu a avutu onorabil'a redactiune cu publicarea acestei neghiobii? Si cu atâtu mai vertosu nu pricepem, câ-ci in loculu unde se petrece acêst'a scena „poporala unгурésca“ (in Szoboszlo langa Dobritînu) nu este neci unu sufletu de romanu. Ne rogâmu inse de on. redactiune, ca de alta-data, déca i va mai plesni prin minte a publica o atare „scena poporala caracteristica unгурésca“, sê remana numai la natiunalitatea sa. Sê ni créda, câ va gasi si intre unguri destuli — talhari!

△ (Principele Napoleonu in Bucuresci). De candu sunt Bucurescii asié serbatóre n'au avutu, si asié bucuria n'au gustatu — dîce Romanulu. — Alteti'a sa pe totu loculu incependu de la Turnu Severinu, unde a pusu mai antâiu piciorulu pe pamentulu Romaniei libere, — a fostu primitu cu cea mai viua bucuria si celu mai mare entusiasmu. Protutindenea unde statea cu vaporulu, orasiile erau infrumsetiate si decorate de tricolórele franceze si romane, ma si pe unde trecea vaporulu, multîme de poporu ce venise de prin apropiere, lu-salutá cu strigâri entusiaste si felicitâri cordiale. La Calafatu ajunsse tardîu nóptea, dar pentru aceea orasiulu intregu ardea in iluminatiune, poporulu intregu érâ in picióre pe tiermulu dunarii. Primirea fu aci un'a din cele mai caldurósê si maretie, aclamari de reconscintia, de iubire si valuri de flori plouara asupra augustului amicu alu romaniloru. Deminéti'a principele sosi la Giurgiu unde fu intempinatu de ministrulu J. Brateanu. Alteti'a sa primi pe ministrulu Brateanu ca pe unu vechiu conoscutu, cu care alature a luptatu pentru liberarea si murea Romaniei. — Dupa ce se scoborira toti pasagerii, debarcâ si Alteti'a sa insocitu din dnii ministrii de intru si esterne. Aprópe de debarcadera érâ redicatu anu arcu fórte frumosu, incarcatu de flori si verdétia si decoratu cu tricolóre romane si franceze. Drumulu de aici la Bucuresci la facutu cu trasur'a. Mai multi privati si-disputau onórea a duce cu caii loru pe iubitulu óspe la Bucuresci. La unu-spre-diece óre si diumetate principele plecâ de la Giurgiu cu post'a romana si in trei óre si diumetate sosi la Bucuresci. Se dîce câ principele esprimandu-si mirarea asupra rapediunei postei romane, spuse suridiendu, câ acêst'a i esplica caus'a pentru ce s'a intardiatu in Romani'a construirea cailoru ferate. La cea din urma posta spre capitala, la Copaceni, principele Napoleonu fu intempinatu de M. Sa Domnitoriulu Romaniei, verulu principelui Napoleonu, insocitu de dnulu ministru de resbelu. O intalnire din cele mai fragede. Unulu saluta pe aperatorele Romaniei, altulu pe Domnitoriulu Romaniloru cu iubirea unei anime nobile. De la Copaceni principele Napoleonu se urcâ in trasur'a domnéscâ alaturi cu principele Carolu, si amenduoi, urmati de suit'a loru, plecara spre Bucuresci. In totu percursulu acestei caletorii, multîme de sateni de prin pregiuru, in hainele cele mai frumósê, si purtandu cunune si manunche de flori, esîsera sê intempine pe principele Napoleonu. Dupa trêi óre ajunsse

la Campulu Libertății, care eră decoratu de minune. La intrarea in orasiu se aredică unu arcu de 11 $\frac{1}{2}$ stangeni, inpodobitu cu flamure de mai multi coti de lungi, si cu vap'a capitalei. Pe fris'a arcului eră inscriptiunea: „Potintelui protectore alu natiunei romane Napoleonu III.“ La intrarea in orasiu a fostu intempnatu de consiliulu comunalu in corpore. Alteti'a Sa caletorindu incognito s'a asiediatu la otelulu Hugues. Principele Napoleonu prandî la palatu. Sér'a orasiulu inotă in o mare de lumini In diu'a urmatore la Cotroceni a fostu o serata in onorea Altetiei sale de unde apoi a si plecatu spro Constantinopolu

= (*Socôta publica*). Pentru balulu arangiatu in folosulu tenerimii romane studiöse la universitatea din Pest'a, dupa publicarea socôtei a dou'a, au mai incursu inca 84 fl., cari adaugandu-se la venitululu curatu anuntiatu cu aceea-si ocaziune, resulta sum'a de 399 fl. 88 cr. doi gálboni si unu taleru. — Numele marimosiloru contribuitori: *Din Busesci*: DD. Georgiu Popu 5 fl., Mihaiu Popu 2 fl., Laurentiu Cab'a 2 fl., Dr. Adolfu Fischer 5 fl., Joanu Simonu 2 fl., Daniulu Vulturulu 2 fl., Gavriila Vajda 2 fl., Ioanu Maioru 2 fl., Ioanu Chesielu 2 fl., Ioanu Popu 2 fl., Ioanu Boitoru 2 fl., Mihaiu Brindusianu 2 fl. — sum'a 30 fl. Colectante dlu Georgiu Popu. — *Din Oradea-mare*: DD. Simeonu Bica 5 fl., Mihaiu Stupa 2 fl., Petru Pavelu 2 fl., Nicolau Zsiga sen. 2 fl., Ioanu Poinaru 1 fl., Petru Nicoliciu 2 fl., Famili'a Zomborly 2 fl., Nicolau Zsiga jun., 2 fl., Dionisiu Poinaru 2 fl., Iosifu Pap 2 fl., Gavrilulu Neteu 2 fl., Georgiu Horvatu 1 fl. — sum'a 25 fl. Colectante d. Simeonu Bica. — *Din Bai'a mare*: DD. Georgiu Popu 2 fl., Stefanu Biltiu 2 fl., Carolu Rebay 2 fl., Sigismundulu Papu 2 fl., Vasiliu Criste 2 fl., Aloisiu Rocasiu 2 fl., Iosifu Papu 4 fl., — sum'a 16 fl., colectante d. Iosifu Papu — *Din Beiusiu*: DD. Georgiu Vasileviciu 2 fl., Dimitriulu Jancio 2 fl., Iosifu Pap 2 fl., Alesandru Draganu 2 fl., Parteniulu Cosma 2 fl., Mihaiu Bandiciu 2 fl., Dimitriulu Negreanu 2 fl., Ioanu Vass 2 fl., — sum'a 16 fl. colectante d. Ioanu Vass. — Acestoru marinimosi contribuitori subscris'a comisiune li votéza multiamita publica. — Sum'a de 84 fl. s'a impartitu intre urmatorii: Urosiu Joanoviciu juristu de an. I a primitu 12 fl., Antoniu Crenianu juristu de an. alu treile 10 fl., Crigoriu Sandeanu medicinistu de an. alu doile 10 fl., Constantinu Coti jur. de an. alu treile 12 fl., Simeonu Moldovanu jur. de an. alu treila 10 fl., Nicolau Cosariu jur. de an. IV 10 fl. si Andreiu Cosma jur. de an. alu IV 10 fl. Pest'a 3 jul. 1868. *Comisiunea aleša de tenerime pentru impartirea baniloru.*

Literatura si arte.

* * * (*O publicatiune interesanta*). A esitu de sub tipariu si ni s'a tramisu tomulu alu treile din pré interesant'a publicatiune: „Archiv'a istorica a Romaniei“ redigiata de B. P. Hajdeu sub auspiciile ministeriului de culte si de instructiune publica. Tomulu acest'a contine o multime de documinte istorice pretiöse, dintre cari amintimu mai alesu: „Cronic'a cea mai vechia a Moldovei.“

* * * (*A mai esitu de sub tipariu*): „Istori'a tolerantieii religiöse in Roman'a“ de dlu B. P. Hajdeu. Editiunea II, revediuata si adausa.

* * * (*Comedia originala*). Redactorulu acestei foi a finitu o comedia originala in trei acte si intitulata: „Nu vatemati fetele betrane.“ Suetulu e scosu din vietia sociala.

Din strainetate.

△ (*Unu tribunalulu din Hanover'a*) a avutu in dfilele aceste a aduce judecata asupra unui casu originalu. Unu deputatu din parlamentulu Prusiei ajungandu in unu orasielu hanoveranu, sér'a s'a dusu in cafenea. La més'a langa care siede elu, s'a mai pusu si unu cetatianu din orasiu. Cetatianulu s'a uitatu lungu tempu la óspele nou, si odata numai a inceputu a ride cu hohotu. Deputatulu ceru desluciri, cá de ce ride de elu, dar cetatianulu, nu i respunde, fara totu ridea; atunci deputatulu a inceputu a-i trage cu palma. Din acést'a apoi s'a facutu larma mare, si au spartu mai multe finge si pahare. Nevoindu inse neci unulu neci altulu a solvi ospetariului daun'a, acest'a s'a dusu la politia. Tribunalulu a citatu si pe unulu si pe altulu, si intrebandu pe cetatianu, cá de ce a risu de dlu deputatu; acest'a a respunsu: „de si m'am nisuitu din tóte puterile ca sê-mi innecu risulu, dar n'am pututu, cá-ci dlu deputatu are o fatia curiösa, si sê binevoiésca on. tribunalulu a scrutá numai fati'a dlui deputatu si sê va convinge cá e o caricatura din cele mai escelente!“ Tribunalulu n'a sciutu alta ce face, fara scrutandu fati'a deputatului, a decisu cá fati'a domniei sale e de totu originala, si se solvesca daun'a, „pentru cá — a disu tribunalulu — déca n'ar fi mersu domni'a sa in cafana, nu se intemplá nimica.“

△ (*O crescatore*) avendu a portá in tóta diu'a cáte o óra dóue copilasiulu de unu anu, a unui negutiatoreu teneru, prin gradin'a Tuileriloru, de cáte ori mergea acolo mai totu deuna conveniá cu o dama tenera, carea desmerdandu si dragalindu in totu modulu pe pruncutiulu, lu laudá si admirá, cá cátu-c de frumosu, si de placutu si mai totu deuna i dá ceva dulcetiuri. Acést'a s'a intemplatu asié in vr'o 10—12 dfile. In diu'a mai din urma desmerdandu si sarutandu pruncutiulu ca mai nainte, i-a datu o turta, si nu peste multu dupa acést'a s'a indepartatu. Crescatoreca nepresupunendu nimica a mancatu si ea din turtuti'a pruncutiului. Abié inse cá s'a indepartatu dam'a neconoscuta si pruncutiulu a inceputu a plange. Crescatoreca s'a grabitu cu elu a casa, dar pruncutiulu a fostu totu mai reu, pana ce in cáte-va óre a si muritu. Crescatoreca inca n'a asemtítu nimicu. Peste unu tempu inse abié de diumetate de dí, a inceputu a-i fi si ei reu, si peste trei dfile, pe langa tóte midiloccele intrebuintiate a muritu si ea. Inainte de a muri cu cáte-va óre i-a venitu a minte, cá dóra dam'a ceea din gradina li-ar fi datu ceva, si a spusu totu ce i-s'a intemplatu prin gradina. Dam'a respectiva a fostu amant'a tenerului parinte a pruncutiului, si ca sê-si reabune asupra lui, pentru cá nu a luat'o pe ea, i-a in-veninatu copilasiulu.

▽ (*In Neapole*) condemuandu la mórte pre trei banditi, cari de vr'o cáti-va ani au tienutu in gróza si spaima mai multe tienuturi; candu procurorulu a cerutu sê fia dati mortii, celu mai betranu din ei — Abraham, de 57 ani — audíndu acést'a a ametítu si a cadiutu josu de frica, si candu l'au dusu la perdiare, vedíndu spandiurorile ér' a ametítu, si gádele asié ametítu a trebuitu sê-lu spandiure.

△ (*Lotto*) virtuosu de violina din Austri'a, trecandu in Prusi'a spre a tiené si acolo cáte-va productiuni si facandu-si calea cu caruti'a, la unu pasu de trecere in Prusi'a, vigilulu i-a cerutu pasulu. Dupa ce la cetitu, i-a disu: „Dta esci Violinvirtuosu?“ „Da.“ „Dar sci dta Violinvirtuosu cá nu-ti va fi ier-

tatu a te folosi de ocupatiunea dtale in Prusi'a?" — „Aceea acum o audu mai antâiu!“ — „Asié se scii câ pe pamentu prusianu loter'ia e oprita totalminte.“ Numai dupa acést'a a observatu Lotto virtuosulu de violina, câ vigilulu pasului de trecere, s'a informatu reu din pasportulu seu, pe care erá scrisu: „Lotto, violinvirtuos.“ Vigilulu a cugetatu câ Violinvirtuosu e nume si „Lotto“ ocupatiunea. Adeca a cugetatu câ are tréba cu ceva lotierieriu.

△ (*In 2 iuliu*), salve de tunuri signalisau Belgradului si Serbiei câ principele Milanu Obrenovibiu IV, e alesu prin scupcina domnitoriu alu Serbiei. Noulu principe intrandu in scupcina si primindu alegerea, a dîsu: „desi sum teneru si slabu, me voiu nisui inse din puteri pentru intarirea si prosperarea tiei mele.“ Totu in diu'a aceea a primitu juramentulu militiei.

△ (*Imperatés'a Carolina*) a tramisu mai multoru amici ai sei, portretulu nefericitulu ei barbatu, in care Masimilianu e in vestminte de matrozu. Imperatés'a a scrisu sub portretu urmatórele cuvinte din s. scriptura: „pastoriulu celu bunu s'a sacrificatu pentru turm'a sa.“ Starea ei pe di ce trece se întórce totu mai spre bine, ea singura inca si-cunósce nefericirea ei.

△ (*Chorinsky*) complicele de asasinatu a lui Ebergényi, pe langa tóta nisuinti'a aperatoriului, de a demustrá, câ nu-e cu firea cu tóta, de catra tribunalulu juriloru din München s'a condamnatu la temnitia de dóue-dieci de ani, pe langa perderea nobilimei, precum si intru portarea speseloru de procesu.

△ (*Inaugurarea monumentului*) lui Luther in Worms s'a intemplat in 25 iuniu. La serbarea acést'a a asistatu si Vilhelmu regele Prusiei, precum si cliromomulu tronului. Atâtu la intrare, câtu si la departare din Worms, betranulu rege a fostu intempinatu si urmaritu de bineventári si felicitari cordiale si entusiastice.

△ („*La retele Poloniei*“), asié se numiá unu otelu in Varsivi'a capital'a Poloniei, si in acést'a neci insusi Murawieff nu s'a impededatu. De órace inse ucazulu din 5 maiu sterge numirea de regatu alu Poloniei, comand'a militara din Varsivi'a inca n'a potutu suferi, ca numirea acést'a se o véda in midiloculu Varsiviei, si a demandatu ospetariulu, sê stérgea aceea numire si sê si numésca otelulu altcum. Ospetariulu a si stramutatu numirea acést'a si si-a numitu otelulu „la sperantia“. Dóue septemani s'a numitu asié. Dupa dóue septemani inse i-a picatu cuiva in minte câ sub numirea acést'a póte fi ceva intentíonare secreta, si in diu'a urmatóre proprietariulu otelului s'a citatu inaintea politiei, unde i s'a demandatu ca si numirea acést'a sê o stérgea, si in loculu ei sê scrie: „la tiarulu rusiei.“ Ast-feliu sê chiama acum otelulu acela.

△ (*In parculu Topcideru*) se facu multe sapari, câ-ci sê díce a fi ascunse acolo 750 de revolvere, cu cari ar fi voitu a inarmá robii de acól si cu ajutoriulu acést'a a ocupa Belgradulu si cu elu frenele guvernarii.

△ (*Contele Bismarck*) dupa cum totu scriu foile — e morbosu, si ca sê-si restaureze sanatatea va merge in Canees, unde a si cumperatu vil'a de curundu repausatului Brougham. E interesantu, câ pre fatiad'a acestei vile e scrisu: „Odihnesce-te.“ Acést'a apoi si Bismarck, sunt dóue contraste.

△ (*Mancatori de veninu*). In unu orasiu a Germaniei doi frati se producu cu aceea câ manca veninu. — Acestia sunt fratii Certonciny din Americ'a, cari dupa ce s'au reprodusu mai in tóta Americ'a, au venitu si in Europ'a, ca sê-si cascige atestate si de la medicii de aici, cumca veninulu asupra loru n'are neci o influintia. Arseniculu si ciancaly — celu mai puternicu veninu — asié lu-manca ca nisce dulcetieri.

Găcitura

de Cornelia Barbu.

Nu	crede	audi.
totudéuna	iubí	vedi.
aceea	spune	scfi.
ce	dá	ai.
tu	fâ	poti.

Găcitur'a de semne din nr. 19.

De-e dreptu, câ tóte in lume au culme si cununa,
De care mai departe a trece, nu-e iertatu;
Atunci si tu romane, cu frati-ti dinpreuna
Inchina-te la sórte cu spiritu de barbatu;
Câ-ci tocma sê te 'ngitia balaurulu ferosu,
In scurtu te va rescóte întregu si sanetosu!

Andrieu Muresianu.

Deslegare buna primiramu numai de la d...le
Luisa Pelle si Anastasia Leonovicu.

POSTA REDACTIUNEI.

Gu numerulu acést'a espira semestrulu antâiu. Ne rogâ-mu dara de renoirea grabnica a prenumeratiuniloru, câ-ci numerulu venitoriu se va tramite numai acelora, carii si-au renoitu abonamintele.

Lugosiu. Ddis. D. G. P. Vomu primí cu bucuria articolulu promis. Aveni bunetate a mi-lu tramite!

Versurile: Tuli'si bujorii, — Catra ea, — Nu-su ca tine, — Canteculu paseruiceii, — De pe culmea carpatine, sunt incercâri considerabile, dar nu se potu publicá.

Clusiu. Dlui A. O. Multiamita pentru articolulu: „Femeile in ovulu mediu.“ Se va publicá. Dílele venitóre vei primí si epistol'a acceptata.

La mai multi. Cu nrii 6 si 7 nu mai potemu sierbí.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1868. prin **Alexandru Kocsi.** P'ati'a de pesci Nr. 9.